

Айзък Азимов, Фредерик Пол

Правни церемонии

I

Звездите вече бяха изгрели, макар че слънцето току-що бе потънало зад хоризонта и на запад небето зад Сиера Невада приличаше на пронизано с кървави жилки злато.

– Хей! – провикна се Ръсел Харли. – Върни се!

Но разнебитеният мотор на стария „Форд“ вдигаше твърде силен шум – шофьорът не го чу. Харли изруга, загледан в клатушкането на старата кола по пясъчните коловози върху полуспадналите ѝ гуми. Задните светлини му казваха „не“ с червеното си сияние. „Не“, няма да можеш да се махнеш още тази вечер, „не“, ще се наложи да останеш тук и да се бориш докрай.

Той изсумтя и заизкачва стълбите към верандата на старата дървена къща. Личеше си, че е направена добре. Въпреки че стъпалата бяха на едно столетие, нито изскърцаха под него, нито имаха някакви пукнатини.

Харли вдигна пуснатите при внезапно връхлетялото го ново решение чанти – изтъркани и от изкуствена кожа – и ги домъкна в къщата. Там ги тръсна върху потъналия в прах диван и се огледа.

Горещината беше убийствена и стаята се бе просмукала с миризмата на пустинята отвън. Харли кихна.

– Вода – каза си той на глас. – Ето от какво имам нужда.

Преброди всички помещения в сутерена, преди да закове на място и да се плесне по челото. Какъв ти водопровод – естествено, че няма да има никакъв водопровод в тази дупка на дванайсет километра сред пустинята! Най-многого, на което можеше да се надява, беше кладенец...

Ако имаше и толкова.

Стъмваше се. Електрическо осветление също нямаше, разбира се. Харли ядосано се запъти пипнешком през тъмните стаи към задната част на къщата. Мрежестата врата издаде металически писък, щом я отвори. До нея беше окачена кофа. Той я взе и я обърна, за да изтръска пясъчинките. Огледа „задния двор“ – около трийсет хиляди видими акра вълнист пясък, скали, туфи пелин и огненоразцъфнали кактуси. Нито следа от кладенец.

„Старият глупак все трябва да е вземал вода отнякъде“ – помисли си сърдито Харли. Той слезе с решителна крачка по задната стълба и се

залута из пустинята. Звездите над главата му блестяха ослепително, милиарди от тях, но слънцето вече бе залязло и едва се виждаше нещо. Тишината беше непоносима. Само ветрецът нежно шушнеша над пясъците и обувките му проскърцаха.

Изведнъж сред най-близкия гъсталак от пелин му се мярна отразена звездна светлина и Харли се запъти натам. Върху опрените ръбове на две огромни морени се бе задържала локва вода. Той я изгледа с подозрение, но сви рамене. Вода. Все беше по-добре от нищо. Топна кофата в малкото басейнче. Незапознат с техниката, я прокара по дъното, като загреба и кило пясък. Вдигна я преливаща към устните си, но изплю първата глътка и гневно изруга.

Тогава вкара в действие и главата си. Остави кофата на земята, изчака малко да се утаят песъчинките, загреба вода в шепи, вдигна я към устните си...

Кап. Сссс. Кап. Сссс. Кап. Сссс...

– Какво става, по дяволите? – изправи се Харли и удивено се озърна. Сякаш някъде върху нагорещен до червено котлон падаха капки вода и избухваха в съскаща пара. Нямахме нищо, само пясъкът, пелинът и локвата възтопла, противна вода.

Кап. Сссс...

В този момент Харли видя капките и очите му щяха да изскочат. Те изникваха от нищото, по една капка в секунда – лепкави, тъмни, по-гъсти от водата – и лениво се понасяха надолу с вяло пренебрежение към земното притегляне. И щом докоснеха земята, капките изсъскваха, пръсваха се и изчезваха. Всичко това ставаше на около два метра от него и едва се забелязваше на звездната светлина.

И тогава...

– Махай се от земята ми! – изрева от нищото един глас.

Харли се махна. Когато три часа по-късно стигна до Ребъл Бът, той едва ходеше, молейки се отчаяно да получи достатъчно голяма отсрочка за една последна чаша хубава вода, преди да са го връхлетели всички дяволи на ада.

Първите пет километра ги пробяга. Не му липсваха стимули. С потръпване си спомни как чистият пустинен въздух образуваше около невероятната струйка течност мъгливо очертание, което заплашително тръгна към него.

Но щом стигна до първата осветена с газени лампи кръчма на Ребъл

Бът и влезе с олюляване вътре, смаяният поглед на кръчмаря към предницата на сакото му представляваше за него явно доказателство, че не е бил внезапно обладан от лудост или пък несвикналият му със свежия пустинен въздух организъм да е бил обзет от опиянение. Цялата предница беше мокра и колкото повече я търкаше, толкова по-надълбоко проникваше влагата, ставайки по-лепкава. Кръв!

– Уиски! – задавено рече Харли и се заклатушка към бара. Той измъкна от джоба си вехта еднодоларова банкнота и я плесна върху махаоновата повърхност.

Играта на двацет и едно в дъното на салона бе спряла и Харли остро усещаше погледите на играчите, кръчмаря и високия мършав мъж, облегнат на бара. Всички го наблюдаваха.

Кръчмарят развали магията. Той се пресегна зад себе си за бутилка и без да я поглежда, я постави на плота пред Харли. От една кана напълни и чаша с вода и я остави до бутилката.

– Можех и да те предупредя какво ще стане – равнодушно произнесе той. – Но нямаше да ми повярваш. Човек трябва лично да се срещне с Ханк, за да повярва, че съществува.

Харли си спомни, че е жаден, и пресуши чашата с вода, а след това си сипа малко уиски и веднага го гаврътна. То приятно се разли из вътрешностите му и почти успя да спре тяхното треперене.

– За какво говорите? – смогна накрая да попита той, като се поприведе напред и се облегна на бара, за да скрие поне отчасти петната по сакото си. Кръчмарят се засмя.

– За стария Ханк – отвърна той. – Знаех те кой си от самото начало, още преди Том да се върне и да каже докъде те е закарал. Знаех, че си неставащият за нищо племенник на Зеб Харли, дошъл да получи Харли хол и да го продаде още преди старецът да е изстинал в гроба.

Ръсел Харли забеляза, че играчите на двацет и едно продължават да го наблюдават. Само мършавият мъж в другия край на бара сякаш не му обръщаше внимание. Той си пълнеше наново чашата, изцяло зает с това си занимание.

Харли се изчерви.

– Слушайте – започна той. – Не съм дошъл тук да ми давате акъл. Искам нещо за пиене. И си плащам за него. Така че не си пъхайте носа в моите работи.

Кръчмарят вдигна рамене, обърна си гърба и се отдалечи към масата за двацет и едно. След няколко секунди единият от играчите също се извърна и хвърли картата. Другите последваха примера му.

Тъкмо вече Харли се канеше да преглътне гордостта си и пак да заговори кръчмаря – той май знаеше нещо за премеждието му и можеше да се окаже полезен, – когато мършавият мъж го потупа по рамото. Харли трепна и едва не си изпусна чашата. Изнервен и потънал в мислите си, той не бе усетил приближаването му.

– Млади човече – заговори го непознатият, – казвам се Никълс. Ела седни при мен да обсъдим проблема ти. Мисля, че можем да си бъдем от полза един на друг.

Дори дванайсетцилиндровата кола на Никълс друсаше като волска каруца по пясъчните коловози, водещи към къщата, която старият Зеб бе нарекъл шеговито Харли хол¹.

Ръсел Харли се извърна назад и заразглежда купчината джунджурии, отрупани върху отворената подвижна задна седалка.

– Не ми харесва тази работа – оплака се той. – Никога не съм имал вземане-даване с духове. Как мога да съм сигурен, че тези боклуци ще действат?

Никълс се усмихна.

– Налага се да се довериш на думата ми. Аз и преди съм се разпривял с тях. Ако реша, мога да се нарека „унищожител на духове“.

Харли изръмжа.

– Все едно, тази работа не ми харесва.

Никълс остро го изгледа.

– Но идеята да притежаваш Харли хол ти харесва, нали? И да получиш възможност да потърсиш всички онези пари, за които се предполага, че чичо ти е скрил там някъде.

Харли вдигна рамене.

– Положително ти харесва – заключи Никълс и върна погледа си към пътя. – И то съвсем основателно. Слуховете споменават доста голяма сума, млади човече.

– Ето къде, предполагам, ще се включиш ти – намръщено се обади Харли. – Аз намирам парите – които и без това притежавам – и ти давам част от тях. Каква част?

– По този въпрос ще говорим друг път – рече Никълс. Той отсъствашо се усмихна, загледан напред.

– Ще говорим още сега!

Усмивката върху лицето на Никълс се стопи.

---

1. Хол – замък, голяма къща на земевладелец. Б.пр.

– Не – заяви той. – Няма. Аз ти правя услуга, млади Харли. Запомни това. В замяна искам да вършиш всичко, което ти кажа. През цялото време!

Харли внимателно предъвка казаното – а то хич не беше приятно на вкус – и изчака да минат няколко секунди, преди да смени темата.

– Идвал съм тук веднъж, докато старецът още беше жив. Не ми спомена нищо за никакви духове.

– Може да се е опасявал да не го помислиш за... мм... особняк – предположи Никълс. – А сигурно точно така щеше да стане. Кога си идвал?

– О, преди много време – отговори уклончиво Харли. – Но прекарах един цял ден и част от нощта. Старецът беше съвсем откачен наистина, но не държеше духове на тавана.

– Този дух му беше приятел. Джентълменът, който се занимава с кръчмата, положително трябва да ти е казал. Покойният ти чичо си падаше малко отшелник. Живееше в къща на дванайсет километра сред пустинята, почти не идваше в градчето и не даваше възможност на никого да се държи приятелски с него. И все пак не беше истински отшелник. Имаше си Ханк за компания.

– Хубава компания.

Никълс сериозно наклони глава.

– Е, не знам. По думите на всички добре са се погаждали. Играели на пинакъл и шах – за Ханк се предполага, че е голям играч на пинакъл. Според слуховете това е станало и причина за смъртта му. Хванал някога да мошеничества и се почнала престрелка. Ханк нямал късмет. Един куршум го пронизал в гърлото и умрял сред доста кръв.

Никълс завъртя волана, наблюдайки и с тежестта си, и успя да изкара колата от коловозите на „пътя“, след което с друсане я насочи по пътека към паянтовата къща пред тях.

– Така се обяснява – завърши той, докато спираше пред верандата – съпътстващата неговото появяване кръв.

Харли бавно отвори вратата и слезе с неохота, като неспокойно поглеждаше към разнебитената стара къща. Никълс изгаси мотора, излезе и веднага се запъти към задната част на колата.

– Хайде – подкани той, вадейки разни неща от багажника. – Ела да ми помогнеш. Нямам намерение съвсем сам да мъкна всичко това.

Харли неохотно обиколи колата и зараглежда с отвращение богатия асортимент от снопчета сухи пръчки, различни дължини оцветена връв, тебешири, грозни връзчици увехнали бурени, побелели кости от

дребни животинчета и някои още по-неприятни неща.

Кап. Сссс. Кап. Сссс...

– Той е тук! – извика Харли. – Слушай! Някъде наоколо е и ни наблюдава.

– Ха!

Смехът беше дълбок, неприятен и... нечовешки. Харли отчаяно се огледа за издайническата струйка кръв. И я откри – тя извираше от въздуха точно до колата и грациозно падаше към земята, където изсъскваше и изчезваше.

– Наблюдавам ви, да – съгласи се мрачно гласът. – Ръсел, корумпирано нищожество такова, аз имам полза от теб не повече, отколкото ти от мен. Жив или мъртъв, тази земя е моя! Аз я споделих с чичо ти, младя непрокопсанико, но няма да я дяла с теб. Изчезвай!

Коленете на Харли омекнаха, той замаяно се олюля и седна върху задната броня.

– Никълс... – измрънка сконфузено младежът.

– О, я по-спокойно! – нареди с раздражение Никълс. Той подхвърли на Харли кълбо ярка връв, червено-зелена, навързана на странни възли. После се изправи пред струйката кръв и направи няколко бързи движения във въздуха. Харли забеляза, че устните му мълчаливо се движеха, но не излезе никакъв звук.

Откъм източника на кървавите капки се чу ахване и някакъв пресечен протест. Никълс рязко плесна с ръце, след това се обърна към младия Харли.

– Вземи тая връв, дето ти е в ръцете, и я опъни около къщата – заповяда той. – Обиколи я отвсякъде и гледай да минава точно през средата на вратите и прозорците. Не е нещо кой знае колко силно, но ще го задържи, докато смогнем да поставим качественя материал.

Харли кимна и с вцепенен пръст посочи към капките кръв, които сега съскаха и се изпаряваха по-гневно отпреди.

– А какво ще стане с това? – успя да излезе от устата му.

Никълс самодоволно се ухили.

– Ще го задържа тук, докато се приберат кравите. Започвай!

Харли непредпазливо вдиша с пълни гърди от зловредния бял пушек и кашля, докато по бузите му се затъркаляха сълзи. Щом се съвзе, погледна към Никълс, който мълчаливо четеше от зелена кожена книга с разръфани страници, и попита:

– Може ли вече да спра да бъркам?

Никълс гневно се намръщи и без да го погледне, поклати глава. Той продължи да чете, като устните му оформяха срички, които не бяха на никой познат на Харли език, а след малко рязко затвори книгата и изтри чело.

– Така... Дотук добре. – Никълс пристъпи откъм срещуположната на пушека страна до врящото върху поставена в камината решетка гърне, което Харли бъркаше, и предпазливо надникна вътре. – Почти е готово – заключи той. – Свали го от огъня и го остави малко да поизстине.

Харли го премести и с лявата си ръка разтърка схванатите мускули на дясната. Сместа имаше вид на бледозелен домашен фондан.

– И сега какво? – попита той.

Никълс не отговори, а с леко учудване вдигна поглед при внезапния победоносен крясък отвън, последван от смразяващ полъх.

– Ханк трябва да се е освободил – спокойно констатира той. – Мисля, че нищо не може да ни направи, но най-добре ще е да се преместим. – Никълс разрови намалялата купчина боклуци, които бяха донесли от колата, и измъкна една бояджийска четка. – Намажи с това вещество всички прозорци и врати. Всички с изключение на входната. За там имам нещо специално. – Той посочи към предмет, който наподобяваше предна ос на стар джип. – Постави го върху прага. Студено желязо. Ти ще можеш просто да го прекрачваш, но Ханк няма да е способен да го премине. То е обработено здравата с първокласна магия.

– Да го прекрачвам ли? – удиви се Харли. – За какво ми е да го прекрачвам? Та нали отвън е той!

– Ханк няма да може да ти навреди – успокои го Никълс. – Ти ще носиш със себе си един амулет – ето този, – който ще го държи на разстояние. Той вероятно и без него не би могъл да ти стори зло, тъй като е второкласен дух, който не умее да се материализира до по-сериозна плътност. Но все пак, за да не му даваме никакви шансове, носи амулета и не оставай прекалено дълго навън. Той не притежава силата да го държи настрана вечно – само за не повече от половин час. Ако понякога ти се налага да излизаш за по-дълго, завързвай този наниз от билки около врата си. – Никълс се усмихна. – Използвай го обаче само в наложителни случаи. Билките действат на принципа на чесьна. Духовете не могат да ги доближат отникъде... но и ти самият няма да си очарован от мизантропията. Тя е... ммм... доста специфична.

Той отново се наведе предпазливо над гърнето, помириша и кихна.

– Такаа, вече е изстинало достатъчно – реши Никълс. – Размърдай

се, преди да се е втвърдило. Започни да го мажеш от горния етаж... и внимавай да не пропуснеш някой прозорец.

– А ти какво ще правиш?

– Аз ще бъда тук – отвърна остро Никълс. – Започвай.

Но не беше. Когато Харли приключи с противната си задача, слезе долу и извика името на Никълс, той си бе отишъл. Харли пристъпи до вратата и надникна навън – колата също я нямаше.

Той вдигна рамене.

– Е, добре тогава – каза си сам на глас и започна да събира белите калфи от мебелите.

II

Адвокатът Търнбул претегли някъде из студения си юридически мозък сходните вероятности за кошмар или лудост.

Зяпнал в плюшения стол срещу себе си, той с особено безпокойство забеляза как невероятната, безтегловна червена струйка без начало изчезваше, щом докоснеше пода, но оставяше дълги матови калноохрови следи върху тапицерията. А и звукът беше неприятен: Кап. Сссс. Кап. Сссс...

Гласът нетърпеливо продължи:

– По дяволите с тая ваша човешка глупост! Аз може и да съм дух наистина, но бог ми е свидетел, че не се опитвам да те преследвам. Приятелю, ти не си толкова важен за мене. Разбери го. Дошъл съм тук по работа.

Търнбул установи, че сухи устни не могат да бъдат навлажнени с пресъхнал език.

– По правен въпрос ли?

– Естествено. Фактът, че съм починал веднъж от насилствена смърт и ми се налага да продължавам съществуването си на астрално ниво, не означава, че съм загубил юридическите си права, нали така?

Адвокатът слисано поклати глава.

– Ако не бяхте невидим, щеше да ми е по-лесно. Не можете ли да направите нещо по този въпрос?

Настъпи кратка пауза.

– Добре, бих могъл да се материализирам за една минута – рече гласът. – Това е трудна задача... дяволски трудна, поне за мен. Много от нас, астралните същества, го правят лесно, като падане от леглото, но... Е, добре, щом се налага, ще опитам веднъж.

Въздухът над фотойола заблещука и там се появи кълбо рядък бял дим, който се сгъсти и очерта неясна седнала фигура. Търнбул не беше очарован, като забеляза, че столът леко прозира през нея. Фигурата стана по-плътна. И тъкмо когато лицето започна да приема форма – и облещените очи на Търнбул взеха да различават щръкналия гърбав нос и къдравата брада – димът изтъня и експлодира с тих пукот.

Гласът немощно изпъшка:

– Не мислех, че съм толкова зле. Липсва ми практика. Това май е първото ми дневно материализиране от седемдесет и пет години насам.

Адвокатът си намести очилата и се изкашля.

„Да ме вземат дяволите – помисли си той, – най-лошото в цялата тази история е, че аз вярвам в нея!“

– Е, добре – изрече той на глас. После бързо заговори, за да изпревари настъплението на посетителя си. – Какво желаете точно? Аз, както знаете, съм само адвокат от малко градче. Работата ми е доста шаблонна...

– Знам всичко за твоята работа – прекъсна го гласът. – Ще съумееш да се справиш с моето дело – то е иск за земя. Искам да осъдя Ръсел Харли.

– Харли ли? – Търнбул се попипа по бузата. – Има ли някаква роднинска връзка със Зеб Харли?

– Племенник... и наследник.

Търнбул кимна.

– Да, сега си спомням. Родът на жена ми живее в Ребъл Бът и съм ходил там. Какво съвпадение да дойдете точно при мен...

Гласът се засмя.

– Не е съвпадение – каза той тихо.

– Оо. – Търнбул се умълча за секунда. – Разбирам. – Той хвърли кос поглед към стола. – Но съдебните процедури струват пари, мистър... струва ми се, че не споменахте името си.

– Ханк Дженкинс – подсказва гласът. – Зная. Та... момент да помисля. Шестстотин и петдесет долара ще стигнат ли?

Търнбул преглътна.

– Мисля, че да – отвърна той с безразличен според него тон.

– Да речем тогава, че се договорим така. По една случайност има значителна сума в злато, скрита по времето, когато бях... един вид, преди да стана астрално същество. Напълно сигурен съм, че не е пипната. Предполагам, че ще се наложи да я обявите като намерено съкровище и да дадете половината на държавата, но цялата сума е хиляда и триста долара.

Търнбул кимна одобрително.

– Ако приемем, че ще намерим вашето съкровище, смятам сумата за съвсем задоволителна.

Той се облегна назад и влезе във формата си на юрист. Самоувереността му се бе възвърнала.

Половин час по-късно Търнбул отчетливо произнесе:

– Поемам вашето дело.

До този момент съдията Лорънс Гимбъл винаги бе харесвал работата си. Но и тринайсетте му почтени години в съдийското кресло бяха загубили привлекателността си, когато с уморена гримаса се пресегна за чукчето си. Това дело се очертаваше прекалено объркано, за да му е по вкуса.

Приставът произнесе встъпителната си реч и в пълната съдебна зала всички седнаха. Гимбъл задържа за миг ръка пред очите си и заговори:

– Адвокатът на ищеца готов ли е?

– Готов съм, ваша светлост.

Търнбул, сам на своята маса, стана и се поклони.

– Адвокатът на ответника?

– Готов съм, ваша светлост! – изстреля Фред Уилсън. Той изгледа с нескрит интерес Търнбул и празното място до него, след което се приведе и зашепна нещо в ухото на Ръсел Харли. Младежът навъсено кимна, после вдигна рамене.

Гимбъл продължи:

– Разбрах, че адвокатите и на двете страни са се отказали от съдебни заседатели в процеса на Хенри Дженкинс срещу Ръсел Джоузеф Харли. – И двамата адвокати кимнаха. – Като имам предвид необичайния характер на този процес, допускам, че ще се наложи да го вода с известна доза неспазване на общоприетите норми. Основната цел на нашия съд е да установя истината във фактите, предмет на спора, и в съгласие с правните норми да произнесе присъда относно тези факти. Няма да държа на церемониалността. Но това не означава, че ще толерирам каквито и да било нарушения или ненужна разюзданост. Зрителите да бъдат така любезни да запомнят, че присъствието им тук е привилегия. Всяко безредие ще доведе само до опразване на залата.

Гимбъл строго огледа глупаво зяпналите в него бели лица. Той потисна една въздишка и каза:

– Адвокатът на ищеца да започне.

Търнбул бързо скочи на крака и се обърна към съдията.

– Ваша светлост, ние имаме намерение да докажем, че ответникът е лишил моя клиент Хенри Дженкинс от законните му права. Мистър Дженкинс, по силата на доказано пребиваване в къщата на Шосе 22, на дванайсет километра северно от градчето Ребъл Бът, в продължение на повече от двайсет години с пълното знание на законния ѝ собственик, е

придобил известни права. Според юридическата терминология те се дефинират като противоречиво притежание. Обикновеният човек би ги нарекъл общоприети права.

Гимбъл стисна юмруци и направи опит да се овладее. Общоприети права – за дух! Той въздъхна, но продължи да слуша внимателно Търнбул.

– След смъртта на Зебълън Харли, собственика на въпросната къща – по-известна може би като Харли хол, – ответникът получи имота в наследство. Ние не поставяме под въпрос това му право. Но моят клиент има основателен иск: правото на пълно и свободно пребиваване в Харли хол. Ответникът е прогонил моя клиент насилствено, и то по начин, който му е причинил огромно душевно страдание и е поставил в опасност дори самото му съществуване.

Гимбъл кимна. Поне да имаше някакъв прецедент... Но нямаше – той мрачно си припомни прекараните часове над какви ли не невероятни правни книги, в търсене на нещо, което би могло да има някаква връзка с този случай. Най-доброто решение беше направо да го изхвърли без капка колебание от съда – един съдия не може да си позволи да му се смеят, ако има амбиции. А общественият присмех беше май единственото сигурно нещо в този процес. Но Уилсън така ожесточено се отбраняваше, че съдията се заяде. И без това никога не бе харесвал Уилсън.

– Можете да викате свидетелите си – разпореда се Гимбъл.

Търнбул се поклони и се обърна към пристава:

– Извикайте свидетеля Хенри Дженкинс.

Уилсън беше на крака, преди приставът да си е отворил устата.

– Протестирам! – изрева той. – Така нареченият Хенри Дженкинс не може да бъде квалифициран като свидетел!

– Защо? – попита Търнбул.

– Защото е мъртъв!

Съдията се хвана с едната ръка за чукчето, а с другата – за главата. Чукна веднъж по масата, за да умири залата. Търнбул, изправен, се усмихваше.

– Вие, разбира се, трябва да докажете това свое твърдение.

Уилсън изръмжа.

– Естествено. – Той хвърли поглед към записките си. – Така нареченият Хенри Дженкинс е духът, привидението или призракът на някой си Ханк Дженкинс, който преди един век е търсел злато по тези земи. Той е бил пронизан в гърлото с куршум от пушката на някой си Дългия Том

Купър и на 14 септември 1850-а съвсем законно е бил обявен за мъртъв. Купър е бил обесен заради убийството. Каквито и фокуси да направите сега, за да докажете обратното, състоянието на законна смърт си остава съвършено валидно.

– Какви доказателства имате за идентичността на моя клиент с този Ханк Дженкинс? – мрачно попита Търнбул.

– Отричате ли?

Търнбул вдигна рамене.

– Нищо не отричам. Аз не съм подложен на разпит. Още повече едно от необходимите условия за свидетеля е да разбира значението на клетвата. Хенри Дженкинс беше подложен на анализ от Джон Куинси Фицджеймс, професор по психология към университета в Южна Каролина. Относно резултатите разполагам с клетвена декларация от доктор Фицджеймс, която ще представя като веществено доказателство. В нея ясно се вижда, че коефициентът на интелигентност на моя клиент е много над средния и психиатричният преглед не е показал никакви съществени отклонения, които да попречат на явяването му като свидетел. Насътоявам моя клиент да бъде допуснат да даде показания в своя полза.

– Но той е мъртъв! – изкряска Уилсън. – И дори точно в този момент е невидим.

– Моят клиент – надменно отвърна Търнбул – точно в този момент не присъства. Несъмнено това влияе на неговата, както я нарекохте, невидимост.

Той поспря заради одобрителния шепот, който се понесе из залата. „Делото се развива чудесно“ – весело си помисли Търнбул.

– Имам и още една клетвена декларация – продължи той. – Тя е подписана от Елайхю Джеймс и Терънс Макрей, които оглавяват катедрите съответно по физика и биология в същия университет. Тя удостоверява, че моят клиент проявява всички жизненоважни признаци на живота. Готов съм да призова и тримата учени като свидетели, ако е необходимо.

Уилсън се намръщи, но не се обади. Съдията Гимбъл се приведе напред.

– Не виждам как бих могъл да откажа на ищеца правото да даде показания – каза той. – Ако тримата учени, подписали тези декларации, дадат показания във връзка с фактите, съдържащи се в тях, Хенри Дженкинс може да заеме свидетелското място.

Уилсън тежко си седна. Тримата учени говориха кратко и сухо. Уилсън ги подложи само на най-формален кръстосан разпит.

Съдията обяви кратка почивка. Уилсън и клиентът му запалиха по цигара в коридора и без симпатия се загледаха един в друг.

– Чувствам се като глупак – въздъхна Ръсел Харли. – Да водя дело срещу дух!

– Духът заведе делото – напомни му Уилсън. – Ако бяхме успели само още две седмици да удържим фронта, докато дойдеше друг съдия, щях да го накарам направо да освободи съда от този фарс.

– Е, а защо не можахме да изчакаме?

– Защото ти се беше разбързал, като че ли те гонеше дяволът! – тросна се Уилсън. – Ти и онзи идиот Никълс – толкова сигурен, че изобщо няма да се стигне до съд.

Харли вдигна рамене и с болка си припомни провала им да прогонят напълно духа на Ханк Дженкинс. Бе настъпила страхотна бъркотия. По някакъв начин Дженкинс беше избягал от очертания около него омагьосан кръг, с който се бяха надявали да го задържат, докато загуби делото поради невявяване.

– И още нещо – рече Уилсън. – Къде е Никълс?

Харли пак вдигна рамене.

– Не знам. За последен път го видях в твоя кабинет. Той дойде при мен в оная къща точно след куриера, който ми бе тръснал призовката. Доведе ме при теб – каза, че си му бил препоръчан. После тримата поговорихме за делото и Никълс си тръгна, като ми зае малко пари, за да имам възможност да ти платя. Оттогава не съм го виждал.

– Иска ми се да знам кой ли ме е препоръчал пред него – промърмори мрачно Уилсън. – Не мисля, че някога отново би препоръчал някого. Това дело не ми е по вкуса... а и ти не ми допадаш особено.

Харли изръмжа, но си замълча. Захвърли цигарата си. Миришеше на тази гадост, която му висеше около врата – всичко миришеше така. Никълс не го бе излъгал, като му каза, че връзката с билки за отблъскване на духа на стария Дженкинс няма кой знае колко да му допадне. Тя направо смърдеше.

Приставът излезе в коридора, викна нещо и хората започнаха да се процеждат обратно в залата. Харли и адвокатът му тръгнаха с тях.

Когато процесът беше възобновен, приставът обяви:

– Хенри Дженкинс!

Уилсън веднага скочи. Той отвори вратичката на съдийското отделение и прошепна нещо на Гимбъл. След това отстъпи назад и сякаш

пропусна някого да мине.

Кап. Сссс. Кап. Сссс...

Публиката ахна в един глас, щом свръхестествено появилата се струйка кръв бавно се запридвижва през свободното пространство към свидетелското място. Ето го духа... ищец в най-забележителния, абсурден процес в историята на правораздаването.

– Добре, Ханк – прошепна Търнбул. – Сега ще трябва да се материализираш за толкова дълго време, колкото да положиш клетва.

Приставът нервно се дръпна, когато пред него се появи стълб от млечнобяла мъгла и придоби смътно хуманоидна форма. Една призрачна, полупрозрачна ръка се протегна над библията. Приставът задекламира клетвата с разтреперан глас и смаян чу как сърцевината на стълба му отговаря.

Мъглата отплува до свидетелския стол, странно се сви до височината на седнал човек и с пукване изчезна.

Съдията бясно заудря с чукчето. Тревожното жужене, надигнало се сред зрителите, замря.

– Отново ви предупреждавам – заяви той, – че няма да толерирам никакво неспазване на реда. Адвокатът на ищеца може да започва.

Търнбул отиде до свидетелския стол и се обърна към празнотата му.

– Името ви?

– Казвам се Хенри Дженкинс.

– Занятие?

Настъпи кратка пауза.

– Нямам. Предполагам, бихте казали, че съм пенсиониран.

– Мистър Дженкинс, каква точно е вашата връзка със сградата, посочена като Харли хол?

– Обятавал съм я деветдесет години.

– През това време да сте се познавали с покойния Зебълън Харли, собственика на Харли хол?

– Познавах Зеб много добре.

Търнбул кимна.

– Кога се запознахте с него?

– През пролетта на 1907-а. Зеб току-що бе загубил жена си. Оттогава, нали разбирате, той превърна Харли хол в свой постоянен дом. Зеб стана... мм... в известен смисъл отшелник. Преди това никога не се бяхме срещали, тъй като рядко идваше в къщата. Но тогава се сприятелихме.

– Колко време продължи това приятелство?

– До миналата есен, когато Зеб умря. Аз бях край смъртното му легло. Все още пазя някои неща, които ми остави за спомен.

Дълбока носталгична въздишка се разнесе откъм свидетелския стол, който вече беше обилно напръскан с калночервена течност. Падащите капки сякаш се поколебаха за секунда и съскането им бе заглушено от силните чувства.

Търнбул продължи:

– Значи отношенията ви бяха добри, така ли?

– Бих ги нарекъл отлични – твърдо отговори празното пространство. – Всяка вечер прекарвахме заедно. Когато не играехме пинакъл, шах или крибедж, просто седяхме и обсъждахме новините на деня. Все още пазя бележника, в който обикновено записвахме резултатите от партиите шах и пинакъл. Зеб сам разчерта и надписа графите.

Търнбул изостави за момент свидетеля и с усмивка се обърна към съдията.

– Предоставям като доказателство споменатия бележник. А също и пръстен, подарен на ищеца от покойния мистър Харли, както и един екземпляр от пиесите на Джилбърт и Съливан. Върху първия лист на тази книга има посвещение: „На стария Ханк“, написано лично от Харли. – Той отново се обърна към подгизналия от кръв, празен свидетелски стол. – Случвало ли се е някога, по време на всичките ви години заедно, Зебълън Харли да ви помоли да напуснете или да му плащате наем?

– Разбира се, че не. Точно Зеб!

Търнбул кимна доволно.

– Много добре. Сега само още един-два въпроса. Бихте ли ни описали с ваши думи какви събития след смъртта на Зебълън Харли ви накараха да заведете това дело?

– Ами през януари младият Харли...

– Искате да кажете Ръсел Джоузеф Харли, ответникът ли?

– Да. Та той пристигна в Харли хол на пети януари. Аз го помолих да напусне, което той и направи. Но на другия ден се върна с още един човек. Те поставиха върху прага на входната врата талисман, а малко след това запечатаха и всички прагове и первази в къщата с вещество, което е пагубно за мен. Тези действия се придружаваха с някои от най-смъртоносните заклинания в *Ars Magicozum*². Накрая добавиха и Изключващ кръг с радиус близо два километра, който огради напълно

---

2. Магьосническото изкуство. Б.пр.

Харли хол.

– Разбирам – откликна адвокатът. – Бихте ли обяснили на съда последствията от тези постъпки?

– Ами – замисли се гласът – малко е трудно да се опише с думи. Аз не можех да прекрача Кръга, без да загубя огромно количество енергия. А дори и да го направех, пак не бих могъл да вляза в къщата заради талисмана и печатите.

– Можете ли да влезете по въздуха? През комина например?

– Не. Изключващият кръг на практика е сфера. Сигурен съм, че един такъв опит би ме унищожил.

– Значи фактически сте бил напълно изолиран от къщата, която сте обитавал цели деветдесет години, благодарение на умишлените действия на Ръсел Джоузеф Харли, ответника, и неговия ненаименован съучастник.

– Точно така.

Търнбул просия.

– Благодаря ви. Това е всичко. – Той се обърна към Уилсън, чието лице по време на целия разпит бе достойно да служи за еталон по мрачност. – Свидетелят е ваш.

Уилсън скочи на крака и пристъпи към свидетелския стол.

– Твърдите ли, че името ви е Хенри Дженкинс? – започна войнствено той.

– Да.

– Това е сегашното ви име, искате да кажете. А как се казвахте преди?

– Преди ли? – В гласа на падащите капки кръв прозвуча учудване – Кога преди?

Уилсън смръщи вежди.

– Не се правете, че не знаете – остро изрече той. – Преди да умрете, разбира се.

– Възраждам! – скочи Търнбул, като изяждаше с очи Уилсън. – Адвокатът на ответника няма право да говори за някаква хипотетична смърт на моя клиент!

Гимбъл уморено вдигна ръка и прекъсна потока от думи, които се готвеше да бликне от устните на Уилсън.

– Възражението се приема – отсеке той. – Не са представени никакви доказателства за идентичността на ищеца със златотърсача, убит през 1850-а... или с който и да било друг.

Устните на Уилсън се изкривиха в кисела гримаса. Той продължи

със следващия си ход.

– Вие твърдите, мистър Дженкинс, че сте обитавали Харли хол деветдесет години.

– Другия месец ще станат деветдесет и две. До 1876-а Харли хол не беше построен – в сегашния си вид, искам да кажа, – но аз обитавах предишната къща на същото място.

– А с какво се занимавахте преди това?

– Преди това ли? – Гласът замълча, после каза несигурно: – Не си спомням.

– Вие сте под клетва! – избухна Уилсън.

Гласът стана по-твърд.

– Деветдесет години са много време. Не си спомням.

– Да видим дали не мога да ви опресня паметта. Истина ли е, че преди деветдесет и една години, в същата година, в която твърдите, че сте започнали да обитавате Харли хол, Ханк Дженкинс е бил застрелян с пушка?

– Може и така да е, щом казвате. Аз не си спомням.

– А спомняте ли си, че куршумът го прониза на по-малко от двадесет метра от настоящото местоположение на Харли хол?

– Възможно е.

– Добре тогава – прогърмя Уилсън, – а не е ли факт, че веднага след насилствената смърт на Ханк Дженкинс неговият дух е започнал съществуването си? И че оттогава е обречен да обитава вечно мястото на убийството си?

Гласът равнодушно заяви:

– Нищо не знам по този въпрос.

– Отричате ли, че в околността е добре известно чий дух обитава Харли хол?

– Възражявам! – извика Търнбул. – Общественото мнение не може да служи за доказателство.

– Възражението е прието. Заличете въпроса от протокола.

Уилсън, раздразнен, загуби самообладание. С опасно потреперващ глас изрече:

– Лъжесвидетелстването е криминално престъпление. Мистър Дженкинс, отричате ли, че вие сте духът на Ханк Дженкинс?

В тона прозираше изненада.

– Ами да, разбира се.

– Вие сте дух, нали?

Решително:

– Аз съм същество от астралната равнина.

– Предполагам, че това е, което се нарича дух.

– Не мога да ви кажа как се нарича. И вас съм чувал да ви наричат разни неща. Това доказва ли нещо?

Сред публиката се надигна вълна от смях. Гимбъл стовари чукчето си върху масата.

– Свидетелят да се ограничи с отговори на въпросите.

Уилсън изрева:

– Независимо от увъртанията ви истината е такава, нали – вие сте просто духът на някое човешко същество, умряло от насилствена смърт?

Гласът, извиращ от празното пространство над капките кръв, отговори дръзко:

– Повтарям, че съм същество от астралната равнина. Не ми е известно да съм бил някога човешко същество.

Адвокатът обърна изкривеното си от яд лице към съдията.

– Ваша светлост, моля ви да наредите на свидетеля да прекрати тази игра на думи. Съвсем очевидно е, че свидетелят е дух и следователно представлява остатък от някое човешко същество, *ipso facto*³. Има силни косвени улики, че той е духът на Ханк Дженкинс, който е бил убит през 1850-а. Но не това е важното. Важното е, че представлява дух на човек, който е мъртъв и следователно няма право да се явява като свидетел! Настоявам показанията му да бъдат заличени от протокола!

Търнбул реагира веднага.

– Ще назове ли адвокатът на защитата своите основания да заклеива клиента ми като дух – въпреки повторената декларация, че той е същество от астралната равнина? Какво е юридическото определение за „дух“?

Съдията Гимбъл се засмя.

– Адвокатът на защитата да продължи разпита.

Лицето на Уилсън пламна в тъмно пурпурночервено. Той изтри чело с голяма носна кърпа и хвърли свиреп поглед към капещата, съскаща струйка кръв.

– Каквото и да сте, отговорете ми на следния въпрос. Можете ли да минавате през стени?

– Ами да. Естествено. – В гласа отникъде се долавяше определена нотка на учудване. – Но това съвсем не е толкова лесно, колкото си

---

3. *Ipso facto* (лат.) – със самия факт. Б.пр.

мислят някои хора. Изисква страшно много усилия.

– Няма значение. Можете ли да го правите?

– Да.

– Възможно ли е да ви се попречи с някакви материални средства? Биха ли ви задържали белезници? Или въжета, вериги, затворническа килия, херметично затворен стоманен сандък?

На Дженкинс не му беше дадена никаква възможност да отговори. Търнбул, надушил опасност, бързо се намеси:

– Възражявам срещу този вид въпроси. Те нямат никаква връзка с делото.

– Напротив! – високо извика Уилсън. – Имат много конкретна връзка с квалифицирането на така наречения Хенри Дженкинс като свидетел! Настоявам да отговори на въпросите.

Съдията Гимбъл каза:

– Възражението не се приема. Свидетелят да отговори на въпросите.

Гласът над стола се обади надменно:

– Нямам нищо против да отговоря. Материалните ограничения не представляват никакъв проблем за мен.

Адвокатът на защитата се изпъчи победоносно.

– Много добре – доволно кимна той. – Много добре. – После заговори рязко и бързо на съдията. – Аз предявявам искане, ваша светлост, да бъде отнето законното право на така наречения Хенри Дженкинс да се явява като свидетел в съда. Очевидно е, че не може да се разчита на правилно разбиране на клетвата, след като престъпването ѝ няма да доведе до никакво наказание като естествена последица. Показанията на човек, който може спокойно да лъжесвидетелства, нямат никаква стойност. Настоявам да бъдат заличени от протокола!

Търнбул с два скока се озова до съдията.

– Очаквах подобно нещо, ваша светлост – бързо заговори той. – От самата същност на делото обаче е ясно, че моят клиент съвсем определено може да бъде органичаван в движенията си посредством заклинания, пентаграми, талисмани, амулети, изключващи кръгове и какво ли не още. Тук имам – и съм готов да го предоставя на съдебния пристав – един списък с различни методи за ограничаване на астрално същество в пространства с всякакви размери за периоди, обхващащи от няколко мига до цяла вечност. Освен това разполагам и с полица за пет хиляди долара, подписана преди започването на процеса, която съм готов да предам за конфискация, в случай че моят клиент бъде затворен и избяга

след обвинение в някоя злоупотреба с положението си на свидетел.

Лицето на Гимбъл, което за миг бе добило объркан израз, сега бавно се проясни. Той кимна.

– Съдът е удовлетворен от изявлението на адвокатата на ищеца. Несъмнено е, че ищецът може да бъде наказван за всяко свое невярно твърдение, и искането на защитата се отхвърля.

Уилсън изглеждаше готов да избухне, но накрая само вдигна рамене.

– Добре – предаде се той. – Това е всичко.

– Можете да се оттеглите, мистър Дженкинс – нареди Гимбъл и загледа като омагьосан как струйката от капки кръв се издигна и заплува над пода през вратата и по коридора.

Търнбул отново се приближи до съдийския стол и каза:

– Бих искал да представя като доказателство и тези записки – дневникът на покойния Зебълън Харли. Той е бил подарен миналата есен на моя клиент от самия Харли. Специално ви обръщам внимание на пасажа за шести април 1917-а, където се споменава за влизането на Съединените щати в Първата световна война и са записани резултатите от единатсет игри пинакъл с партньор, обозначен като „Стария Ханк“. С позволението на съда ще прочета написаното за този ден, както и някои подбрани откъси от бележките за следващите четири години. Моля, обърнете внимание на споменаванията на лице, наричано различно: „Дженкинс“, „Ханк Дженкинс“ и-в един изключително изразителен пасаж – „Стария невидим“.

По време на бавното четене от дневника на Харли кръвта на смълчания Уилсън закипя. На лицето му се изписа гняв, но той много внимателно изслуша всичко и едва когато четенето свърши, скочи.

– Бих искал да знам – попита той, – дали адвокатът на ищеца разполага с някакви дневници от 1920-а година насам?

Търнбул поклати глава.

– Очевидно Харли не е имал навика да води дневник, освен през четирите години, описани в този.

– Тогава настоявам съдът да не признае този дневник за доказателство по две причини. – Уилсън вдигна два пръста, за да отбелязва бройките. – Първо, представеното доказателство е несериозно. Няколкото мъгляви споменавания на Дженкинс никъде не го описват конкретно като това, което е – дух, астрално същество или каквото искате. Второ, дори ако пренебрегнем този факт, дневникът обхваща годините само до 1921-а. А нас ни интересува предполагаемото обитаване на Харли хол

от така наречения Дженкинс точно през последните двацет години, тоест след 1921-а. Ясно е, че в такъв случай доказателството е неуместно.

Гимбъл погледна към Търнбул, който спокойно се усмихна.

– Забележката за „Стария невидим“ далеч не е мъглява – рече той. – Тя определено показва астралния характер на моя клиент. А и доказателството, че клиентът ми и покойният мистър Зебълън Харли са били приятели, е напълно уместно, тъй като е естествено установи ли се веднъж такова приятелство, то да продължи безкрайно. Освен, разбира се, ако защитата не представи доказателство за противното.

Съдията Гимбъл заключи:

– Дневникът се приема като доказателство.

Търнбул се поклони.

– Аз приключих с изложението си.

Докато съдията преглеждаше дневника, из залата се понесе тих глъч от разговори. Накрая той го затвори и го подаде на пристава, за да бъде вписан и регистриран.

Гимбъл обяви:

– Защитата може да започва.

Уилсън се изправи и съобщи на пристава:

– Ръсел Джоузеф Харли.

Но младият Харли не се подчини.

– Не – посочи той към свидетелския стол. – Там всичко е в кръв! Не можете да искате от мен да седна сред тази огромна локва кръв, нали?

Съдията Гимбъл се надвеси да погледне стола. Кървавата струйка на давалото показания привидение бе оставила своите следи. Цялата предна част на стола беше калнокафява. Гимбъл се почуди как ли успява духът да си попълва резервите от течността, но не му хрумна нищо.

– Разбирам ви – съгласи се той. – Хубаво, и без това взе да става късно. Приставът ще има грижа да подмени свидетелския стол. Междувременно съдът се оттегля до утре сутринта в десет часа.

III

Ръсел Харли забеляза как момчето от асансьора се намръщи и изрази с гърба си отвращение и неодобрение. Беше му добре известно, че не се ползва с добро име в хотела. Допускаше обаче грешката да си мисли, че това се дължи на връзката отровни бурени около врата му. Не знаеше, че леденото отношение на управата и нейните гости бе предизвикано главно от отвратителния му характер.

Той си проправи път към бара, без да обръща внимание на изненададно извърнатите след него глави, проследяващи зловонната струя от неговото минаване, Влезе в облицованата с червена кожа и хром зала и затърси с поглед адвоката Уилсън.

Щом го зърна, премигна от учудване. Уилсън не беше сам. В сепарето до него, с гръб към Харли, седеше висока тъмна фигура. Но и гръбът ѝ беше повече от достатъчен за разпознаване. Никълс!

Уилсън забеляза клиента си.

– Здравей, Харли – разтопи се той от усмивки и любезност в присъствието на човека с парите. – Ела и седни. Мистър Никълс намина при мен преди малко, така че го доведох.

– Здравейте – кисело поздрави Харли и Никълс кимна. Мускулчетата по бузите му потръпваха и той сякаш изпитваше известно неудобство от присъствието на Харли. Но все пак в погледа, който хвърли към младежа, проблясна игривост и гласът му прозвуча почти приятелски – въпреки високомерните нотки, – когато каза:

– Здравей, Харли. Как вървя делото?

– Питай го него – посочи към Уилсън Харли, докато наместваше краката си под масата в сепарето и сядаше. – Той е адвокатът. От него се очаква да ги разбира тия работи.

– А не ги ли разбира?

Харли вдигна рамене и източи врат към сервитьорката.

– О, предполагам, че ги разбира... Уиски със сода! – Той одобрително огледа момичето, което кимна и се отдалечи към бара, и едва тогава върна вниманието си върху Никълс. – Лошото е, че Уилсън може и да си мисли, че ги разбира, а пък аз го смятам за пълен некадърник.

Уилсън се начумери.

– Да не би да намекваш, че... – започна той, но Никълс вдигна помирително ръка.

– Хайде да не се заяждаме. Просто ми отговорете на въпроса. Вложил съм пари и искам да знам. Как върви делото?

Уилсън се постара лицето му да изразява откровеност.

– Честно казано, не съм добре. Страхувам се, че съдията е срещу нас. Ако ме бяхте послушали да изчакаме идването на друг съдия...

– Нямам време за отлагане – заяви Никълс. – До няколко дни трябва да съм на друго място. Дори в този момент трябваше вече да съм на път. Смятате ли, че е възможно да загубим делото?

Харли рязко се изсмя. Той си взе чашата от подноса на сервитьорката и я гаврътна под гневния поглед на Уилсън. Усмивката остана на лицето му, докато го слушаше как мънка:

– Има сериозна опасност да го загубим.

– Хмм... – Никълс с интерес се загледа в ноктите си. – Може би сбърках в избора си на адвокат.

– Съвсем сигурно е. – Харли махна на сервитьорката и си поръча отново. – Искаш ли да чуеш и моето мнение? Смятам, че си сбъркал и в избора на клиент, или иначе казано – на „посмешище“. Повдига ми се вече от тази история. Проклетата гадост около врата ми смърди, та се не трае. А и откъде да знам дали въобще има някаква полза от нея? Доколкото виждам, тя просто смърди и толкова.

– Има полза – сръза го Никълс. – Не бих те посъветвал да тръгваш без нея. Покойният Ханк Дженкинс не е особено силен дух – ако беше, досега да те е разкъсал на парчета и да е изгълтал бурените за десерт, – но без закрилата на това около врата ти ще се озовеш в много неизгодна позиция в мига, в който Дженкинс разбере, че си го свалил.

Той остави чашата червено вино, което само помиришваше, без да пие, и се вгледа сериозно в Уилсън.

– Вложил съм пари в тази работа. Надявах се да бъдеш поне дотолкова способен, че да се справиш с юридическите проблеми. Виждам, че се налага да помагам. Слушай сега внимателно, защото нямам намерение да повтарям. Има един подход към това дело, който се изплъзва под носа на притъпената ти правна находчивост. Дженкинс твърди, че е астрално същество, каквото несъмнено е. Затова, вместо да се мъчиш да докажеш, че е дух, мъртъв по закон и следователно негоден да дава показания, да предположим, че постъпиш така...

И той продължи да говори бързо и по същество. Когато малко покъсно Никълс си тръгна, а Уилсън замъкна Харли до стаята му, където го изсипа в леглото, за първи път от дни насам адвокатът се чувстваше щастлив.

Ръсел Джоузеф Харли, малко махмурлия и много нервен, беше призован пред съда като първи свидетел в своя полза. Уилсън попита:

– Името ви?

– Ръсел Джоузеф Харли.

– Вие ли сте племенникът на покойния Зебълън Харли, който получи в наследство къщата, известна като Харли хол?

– Да.

Уилсън се обърна към съда.

– Прилагам копие от завещанието на покойния Зебълън Харли като доказателство. Цялата му собственост е оставена на неговия племенник и единствен роднина, ответника.

Търнбул заговори от мястото си.

– Ищецът по никакъв начин не оспорва правото на ответника над Харли хол.

Уилсън продължи:

– Вие сте прекарали част от детството си в Харли хол, нали, а от време на време сте го посещавали и като възрастен?

– Да.

– При което и да е от вашите посещения случвало ли се е нещо под формата на дух, призрак или астрално същество да ви се е явявало в Харли хол?

– Не. Бих запомнил такова нещо.

– Вашият покоен чичо някога да е споменавал пред вас нещо за подобно явление?

– Той ли? Не.

– Това е всичко.

Търнбул се изправи за разпита.

– Мистър Харли, кога за последен път сте се виждали с чичо си преди неговата смърт?

– През 1938-а. Някъде през септември... около десети или единайсти.

– Колко време прекарахте заедно?

Харли необяснимо защо се изчерви.

– Ъъ... само един ден.

– Кога сте го виждали преди това?

– Ами не го бях виждал от съвсем малък. Родителите ми се преместиха в Пенсилвания през 1920-а.

– И оттогава – като се изключи онова едnodневно посещение през 1938-а – поддържали ли сте някакви връзки с вашия чичо?

– Не, май че не. Той беше голям чешит – самотник. Малко чалнат, струва ми се.

– Така, значи вие сте любещ племенник. Но ако се вземе предвид всичко, което току-що казахте, учудващо ли звучи, че вашият чичо не е споменавал пред вас мистър Дженкинс? Не е имал кой знае каква възможност, нали?

– Имаше възможност през 1938-а, но не го направи – заупорства Харли.

Търнбул вдигна рамене.

– Нямам повече въпроси.

Гимбъл започна да се отегчава. Бе очаквал по-големи фойерверки. Той попита:

– Разполага ли защитата с още някакви свидетели?

Уилсън мрачно се усмихна.

– Да, ваша светлост – отвърна той. Бе настъпил неговият час и адвокатът повторно се усмихна, докато невъзмутимо произнасяше: – Бих желал да извикам пред съда мистър Хенри Дженкинс.

Последва удивена тишина и съдията Гимбъл се наведе напред.

– Искате да кажете, че желаете да извикате ищеца като свидетел на защитата?

Ведро:

– Да, ваша светлост.

Гимбъл направи гримаса.

– Извикайте Хенри Дженкинс – уморено нареди той на пристава и пак потъна в креслото си.

Търнбул изглеждаше разтревожен. Той прехапа устни в колебание дали да възрази срещу тази необичайна процедура, но накрая, щом приставът изрева името на духа, вдигна рамене и се отказа.

Търнбул бързешком излезе в коридора. Гласът му се чу откъм преддверието и бавно взе да се приближава. След него идваше струйката кръв: Кап. Ссс. Кап. Ссс...

– Един момент – отново се върна към живот Гимбъл. – Нямам нищо против да давате показания, мистър Дженкинс, но не можем всеки път да налагаме на държавата ненужния разход за претапициране на свидетелския стол. Пристав, намерете някакво черджо или нещо подобно, за да го хвърлим върху стола, преди мистър Дженкинс да е положил клетва.

Набързо бе изровена някаква мушама и я постлаха върху стола. Дженкинс се материализира за достатъчно дълго време, за да положи клетва, след което седна.

– Кажете, мистър Дженкинс – започна Уилсън, – точно колко „астрални същества“ – вярвам, че това е начинът, по който се нарекохте, – има?

– Няма откъде да знам. Много милиарди.

– С други думи, толкова, колкото човешки същества са умрели от насилствена смърт?

Търнбул скочи, внезапно разтревожен, но духът с лекота избягна уловката.

– Не знам. Знам само, че са милдарди.

Усмивката на адвоката в стил „котка излапва канарче“ си остана непомрачена.

– И всички тези милиарди постоянно витаят около нас, навсякъде, само че остават невидими, така ли?

– О, не. Много малка част от тях остават на Земята. И, разбира се, още по-малко запазват някаква връзка с хората. Повечето хора са ужасно отегчителни за нас.

– Добре, а колко според вас са останали на Земята? Към сто хиляди?

– Може да са дори и повече. Но предположението ви е близо до истината.

Търнбул внезапно се намеси:

– Бих искал да знам каква е връзката на тези въпроси с делото? Възражам срещу разпита като напълно неуместен.

Уилсън можеше да послужи за пример на юридическо достойнство.

– Опитвам се да установя някои факта с особено важно значение, ваша светлост. Те могат да променят целия характер на делото. Моля за още миг или два от вашето търпение.

– Адвокатът на защитата може да продължи – отрязва Гимбъл.

Уилсън се ухили така, че пробляснаха и кучешките му зъби. Той отново се обърна към капещата пред него кръв:

– Така, вашият адвокат твърди, че покойният мистър Харли е позволил на едно „астрално същество“ да обитава дома му двайсет или повече години с неговото пълно знание и съгласие. Вижда ми се доста невероятно, но да приемем ли за момента, че такъв е случаят?

– Естествено! Та това е самата истина.

– Тогава кажете ми, мистър Дженкинс, имате ли пръсти?

– Имам ли... какво?!

– Много добре ме чухте! – сопна се Уилсън. – Имате ли пръсти, пръсти от плът и кръв, способни да оставят отпечатащи?

– Ами... не. Аз...

Уилсън устремно продължи.

– Или да разполагате със своя снимка... образец от почерка си... или каквато и да било материална идентификация? Притежавате ли нещо от този род?

Гласът определено прозвуча кисело:

– Какво искате да кажете?

Уилсън заговори рязко и заплашително:

– Искам да кажа: имате ли доказателства, че точно вие сте астралното същество, за което се твърди, че е обитавало дома на Зебълън Харли? Вие ли сте – или което и да е друго от неразличимите, безлики, неосезаеми, непознати ни същества – едно от столиците хиляди, които – според вашето собствено признание – кръстосват нашир и дълж Земята, бродят където си искат, неспирани от никакви решетки и ключалки? Можете ли да докажете, че вие сте някой изобщо?

– Ваша светлост! – Гласът на Търнбул се извиси почти в писък, когато той най-после намери в себе си сили да се изправи. – Самоличността на моя клиент никога не е била поставяна под въпрос!

– Но сега е! – изрева Уилсън. – Адвокатът на противната страна ни представя персонаж, когото титулува „Хенри Дженкинс“. Кой е този Дженкинс? Какво е той? Изобщо една личност ли е... или съвкупност от тези тайнствени „астрални същества“, за които трябва да вярваме, че са навсякъде, без никога да сме ги виждали? И ако той е една личност, то дали е въпросната личност? И как можем да сме сигурни в това, дори той да го твърди? Накарайте го да представи доказателство – снимка, акт за раждане, отпечатащи. Или да доведе свидетел, който е познавал поне още един дух и е готов да се закълне, че различава този дух от другия. Не успее ли, няма никакъв казус! Ваша светлост, настоявам съдът незабавно да обяви решение в полза на ответника!

Съдията Гимбъл се втреничи в Търнбул.

– Имате ли да кажете нещо? – попита той. – Доводите на защитата изглеждат напълно основателни. Ако не можете да представите някакъв вид доказателство, което да установи самоличността на клиента ви, нямам друг избор, освен да отсъдя за защитата.

За миг настъпи драматична тишина. Уилсън тържествуваше, а Търнбул беше ядосан и разтроен.

Как да докаже самоличността на дух?

И в този момент откъм свидетелския стол се разнесе спокоен и удивен глас:

– Тази работа стигна вече твърде далече – произнесе той, заглушавайки капането и съскането на собствената си кръв. – Убеден съм, че мога да представя доказателство, което ще удовлетвори съда.

Победоносното изражение слезе от лицето на Уилсън със скоростта на експресен асансьор. Търнбул затаи дъх, без да смее да се надява.

Съдията Гимбъл рече:

– Вие сте под клетва. Говорете.

В залата настана мъртва тишина.

– Мистър Харли тук – започна гласът – говореше за своето посещение при чичо си през 1938-а година. Мога да потвърдя това. Те прекараха заедно една нощ и един ден. Но не бяха сами. И аз бях там.

Никой не наблюдаваше Ръсел Харли – иначе би видял как лицето му внезапно се покри с болнава бледност.

Гласът безмилостно продължи:

– Може и да не е било редно да подслушвам, както направих, но старият Зеб и без това нямаше никакви тайни от мене. Чух целия им разговор. По онова време младият Харли работеше в една банка във Филаделфия. Неговата първа голяма служба. Той имаше нужда от пари, и то неотложно. В неговия отдел бе открит дефицит. Една жена на име Сали...

– Стига! – изкрещя Уилсън. – Това няма нищо общо с доказването на вашата самоличност. Придържайте се към въпроса!

Но Търнбул беше започнал да разбира. Той също закрещя, толкова възбуден, че му бе трудно да говори свързано.

– Ваша светлост, трябва да позволите на моя клиент да говори. Ако той покаже, че му е известен разговор от интимен характер между покойния мистър Харли и ответника, това ще бъде сигурно доказателство, че се е радвал на доверието на покойния мистър Харли и следователно, *quot erat demonstrandu*⁴, не е никой друг, а точно астралното същество, обитавало Харли хол толкова време!

Гимбъл рязко кимна.

– Искам да напомня на адвоката на защитата, че това е неговият собствен свидетел. Мистър Дженкинс, продължете.

Гласът пак заговори:

---

4. *Quot erat demonstrandu* (лат.) – което трябваше да се докаже. Б.пр.

– Както казах, името на жената...

– Млъкни, проклет да си! – извика Харли, скочи като пружина и умопително се обърна към съдията: – Той изопачава всичко! Накарайте го да спре! Действително знаех, че при чичо ми живее дух. И то точно този, добре... Проклетата да е черната му душа! Нека вземе къщата, щом толкова му е притрябвала... аз ще се махна. Ще се махна от целия ви проклет щат!

Харли започна да говори несвързано и яростно се запъти навън. Само намесата на един разпоредител успя да го възпре да не изскочи от съдебната зала.

Чукчето на съдията и усиленият труд на пристава и хората му успяха да възстановят реда в залата. Когато всичко почти се нормализира, съдията Гимбъл, изпотен и ядосан, заяви:

– Колкото до мен, доказателството за самоличността на свидетеля е пълно. Има ли защитата някакви други свидетели?

Уилсън мрачно вдигна рамене.

– Не, ваша светлост.

– Адвокатът на ищеца?

– Нямам, ваша светлост. Аз свърших.

Гимбъл прокара пръсти през рядката си коса и премигна.

– В такъв случай отсъждам за ищеца. Ще бъде издадено съдебно решение ответникът Ръсел Джоузеф Харли да отстрани от Харли хол всички заклинания, пентаграми, талисмани и други средства за прогонване на духове, да преустанови, а да се въздържа и в бъдеще от правене на всякакви опити от каквото и да било естество за прогонване на обитателя. Хенри Дженкинс, ищецът, ще получи писмено разрешение за цялостно ползване и заемане на имота, посочен като Харли хол, за целия период на естественото му... хм... съществуване.

Чукчето чукна.

– Делото се закрива.

– Не го взимай толкова навътре – произнесе мек глас зад Ръсел Харли. Той начумерено се извърна. Зад него по улицата се изкачваше Никълс, а Уилсън се влачеше след него.

Никълс рече:

– Ти загуби делото, но поне разполагаш все още с живота си. Позволи ми да те почерпя нещо. Ето тук например.

Той ги набута в барчето на един хотел и ги настани, преди да са

имали някаква възможност да възразят. Погледна към скъпия си ръчен часовник.

– Разполагам с още няколко минути. После наистина ще трябва да тръгвам. Неотложно е.

Никълс махна на бармана и поръча за всички. След това погледна младия Харли и широко се усмихна, докато оставяше върху бара банкнота за цялата поръчка.

– Харли – обърна се той към него, – аз имам един девиз, който не е зле да запомниш за случай като днешния. Подарявам ти го, ако искаш.

– И какъв е той?

– Лошото е занаят.

Харли изръмжа и отпи от чашата си, без да отговори. Уилсън се обади:

– Не мога да разбера защо не дойдоха преди процеса при нас с тази история относно нашия очарователно незаконен клиент, дето ми го хързулнахте? Щяхме да се разберем извън съдебната зала.

Никъде вдигна рамене.

– Имали са си основания. Строго погледнато, един случай повече или по-малко на гонене на духове е без значение, Но съдебният процес може да бъде използван като прецедент. Ти в известен смисъл си адвокат, Уилсън, разбираш какво искам да кажа.

– Като прецедент ли? – За миг Уилсън го изгледа с увиснала челюст, а после очите му се разшириха от ужас.

– Виждам, че си ме разбрал – кимна Никълс, – Отсега нататък в този щат – а по силата на клаузата за пълна вяра и доверие в Конституцията във всеки щат на страната – един дух има законно право да обитава някоя къща!

– Боже господи! – възкликна Уилсън и се разсмя – приглушено и дълбоко.

Харли зяпна Никълс.

– Каж ми най-после – прошепна той, – честно... каква е твоята роля във всичко това?

Никълс се усмихна лъчезарно.

– Помисли малко – безгрижно каза той. – И ще разбереш.

Помириса още веднъж виното си, остави внимателно чашата...

И изчезна.

КРАЙ

© 1950 Айзък Азимов
© 1950 Фредерик Пол
© Вихра Манова, превод от английски

Isaac Asimov, Frederik Pohl
Legal Rites, 1950

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1164>]